

ARI FOLMAN: HOL VAN ANNE FRANK?

Kitty a Naplóból

KOLOZSI LÁSZLÓ

FOLMAN A KÉPREGÉNY UTÁN ANIMÉT KÉSZÍTETT ANNE FRANK NAPLÓJÁBÓL.

Én is, és még sokan a korosztályomból, az *Anne Frank naplójából* értesültem először a holocaustról. (Akkoriban még Anna Franknak mondtuk.) Ez volt az a könyv, amit a szülők oda mertek adni a gyerekeinknek, hogy olvassanak arról, mit történt a zsidókkal a második világháborúban. Nem egy családban ez volt az a könyv, aminek a segítségével lehetett arról beszélni, hogy a család esetleg érintett is volt. Arról, mit jelent a zsidóság, mit jelent az üldöztetés, mi történt azzal a számos ismerőssel, akiknek csak a nevét lehetett már csak ismerni. Vagyis nem is egy generáció számára az *Anne Frank naplója* több lett önmagánál, nem is elsősorban az irodalmi értékei miatt lett fontos. Ugyanakkor a könyv sikerének éppen az is lehet a titka, hogy egy tizenhárom éves kislány jegyzi le gondolatait, és nem csak és nem elsősorban az üldöztetésről szól a napló, hanem a kamaszkor-

ról, arról, milyen lehet bujkálva felnőni. Anne ebben a rendkívüli szituációban is olyan helyzeteket és érzelmeket él át, mint egy átlagos kamasz és mindezeket plasztikusan tudja leírni.

A nagyszerű háborús drámát, a *Libanoni keringőt* és a globális gyógyszerimádatot kritizáló *A futurologiai kongresszust* is jegyző Ari Folman animációs filmjének nem Anne az első számú főhőse, hanem a Naplóból kilépő és önálló életet kezdő vörös hajú, bájos Kitty. Anne képzeletbeli barátnője, akinek a leveleket címzi. Az Amszterdamban a Prinsengracht partján megnyílt Anne Frank házban kezdődik a film, itt kavarg ki a betűkből Kitty, hogy elkezdje keresni elveszettnek hitt barátnőjét: a keresés közben megismeri Anne történetét, de a valójában a *Napló* epizódjai csak elég érintőlegesen jelennek meg. Ezen a történetvonalon tulajdonképpen csak szkeccseket lehet látni Anne Frank életéről.

„Milyen lehet bujkálva felnőni?”

Kitty sztorija ott kapcsolódik a mához, amikor találkozik egy csoport menekülttel, és elhatározza, hogy segíteni fog nekik abban, hogy Hollandia legyen az új otthonuk. Ez a képíleg Folman Anne Frank képregényét és egyes részletekben a *Fritz, a macska* rajzfilmeket megidéző, vagyis hetvenes évekbeli és kortárs animációt keverő film, mint a korábbi Folman filmek is, azért méltatható különösen, mert története és technikai megvalósítása is indokoltá teszi azt, hogy miért animációt rendezett, és nem élő szereplős filmet. A *Naplóból* több manga is készült, Sid Jacobson és Ernesto Colón is alkotott egy kötetet, de kétségtelenül Ari Folman és David Polonsky műve az, ami nem csak hozzáad a szöveghez, hanem azt tovább is gondolja, több is lesz, mint maga a napló, lerajzolja annak történelmi hátterét is.

Ezt a magyarul is megjelent képregényt adnám azok kezébe, akik a meg szeretnék ismerni Anne Frank történetét. Polonsky és Folman legújabb filmjében a morfok (vagyis animációs áttünések, a vágást helyettesítő átformálódások, alakváltozások) tudatos és eszményi használata még azt is képesek elfeledtetni a nézővel, hogy a film története a végén kissé gellert kap, és eléggé didaktikussá válik. Kitty, aki a csak akkor tud megjelenni mások előtt, tulajdonképpen csak akkor él, ha nála van a Napló, saját életének fenntartóját, a naplót is képes lenne tűzbe vetni, hogy megkapják a squatben, vagyis foglalt házban élő menekült barátai a menekült státuszt.

A kissé sután kezelt izgalmak persze keverednek a *Naplóból* is következő szerelmi szálakkal, nem csak Anne találja meg a maga Péterét, de Kitty is. Az nem kérdés persze, hogy a film mindenképpen hasznos, hiszen segíthet abban, mint egykor a könyv (1958-ban jelent meg először magyarul, F. Solti Erzsébet fordításában), hogy a holocaustról, az elnyomásról, elnyomó rendszerekről beszélni tudjunk akár gyerekekkel is.

HOL VAN ANNE FRANK? (Where is Anne Frank) – holland-belga-izraeli, 2021. Rendezte és írta: **Ari Folman**. Kép: **Tristan Oliver**. Zene: **Ben Goldwasser** és **Karen O**. Gyártó: **AJH Films / Doghouse Films**. Forgalmazó: **Cirko Film**. *Feliratos*. 99 perc.

